

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ З МАТЕМАТИКИ (5–9 КЛАСИ, НУШ)

**Ужгородський ліцей ім. Августина Волошина Ужгородської міської ради
Закарпатської області
2026/2027 навчальний рік**

1. Нормативна основа

Оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів з математики, алгебри та геометрії здійснюється відповідно до:

1. Закону України «Про освіту».
2. Закону України «Про повну загальну середню освіту».
3. Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898.
4. Наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів».
5. Наказу Міністерства освіти і науки України від 14.08.2026 № 1427 «Про затвердження Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти».
6. Чинних навчальних програм із математики, алгебри та геометрії, за якими працює заклад освіти.

Оцінювання ґрунтується на компетентнісному, діяльнісному та особистісно орієнтованому підходах і спрямоване на визначення рівня досягнення очікуваних результатів навчання.

2. Загальні підходи до оцінювання

Оцінювання результатів навчання з математики спрямоване на визначення рівня сформованості математичної компетентності, здатності учнів застосовувати математичні знання, уміння та способи діяльності для розв'язання навчальних і практичних проблем.

Основними завданнями оцінювання є визначення здатності учнів:

- розуміти математичні поняття, властивості, правила, формули й теореми;
- виконувати математичні обчислення та перетворення;
- досліджувати математичні й життєві ситуації;
- створювати та використовувати математичні моделі;
- розв'язувати математичні задачі різного рівня складності;
- застосовувати логічне мислення та математичні методи;
- обґрунтовувати математичні твердження;
- аналізувати, перевіряти та інтерпретувати результати;
- використовувати графіки, схеми, таблиці, діаграми та геометричні побудови;
- застосовувати математичні знання в повсякденному житті;
- здійснювати самоконтроль і знаходити помилки у власних розв'язаннях.

Оцінювання здійснюється за **12-бальною шкалою** відповідно до очікуваних результатів навчання, визначених навчальною програмою.

3. Основні групи результатів навчання

Група 1. Досліджує ситуації та створює математичні моделі

Оцінюється здатність учня аналізувати ситуації математичного змісту, визначати істотні дані, виявляти математичні залежності та будувати математичні моделі.

Основні показники:

- розуміння умови задачі;
- визначення відомих і невідомих величин;
- установлення взаємозв'язків між величинами;
- добір математичних методів для опису ситуації;
- складання виразів, рівнянь, нерівностей та їх систем;
- створення графічних і геометричних моделей;
- використання таблиць, схем, графіків і діаграм;
- формулювання математичних припущень;
- дослідження математичних закономірностей;
- добір і обґрунтування математичної моделі відповідно до поставленої проблеми.

Група 2. Розв'язує математичні задачі

Оцінюється здатність учня застосовувати математичні знання, способи діяльності та алгоритми для розв'язання задач.

Основні показники:

- правильність вибору способу розв'язання;
- застосування математичних правил, формул і теорем;
- правильність виконання обчислень;
- виконання алгебраїчних перетворень;
- розв'язування рівнянь, нерівностей та їх систем;
- розв'язування геометричних задач;
- застосування математичних алгоритмів;
- логічність і послідовність розв'язання;
- обґрунтування математичних дій;
- отримання правильного результату;
- здатність знаходити й виправляти помилки.

Група 3. Інтерпретує та критично аналізує результати

Оцінюється здатність учня аналізувати отримані результати, перевіряти їхню правильність, пояснювати математичний зміст і робити обґрунтовані висновки.

Основні показники:

- перевірка правильності отриманого результату;
- визначення відповідності результату умові задачі;
- пояснення змісту отриманої відповіді;
- оцінювання реалістичності результату;
- порівняння різних способів розв'язання;
- аналіз правильності математичних тверджень;
- виявлення логічних і обчислювальних помилок;
- формулювання обґрунтованих висновків;
- пояснення практичного значення отриманого результату;
- застосування результатів для прийняття рішень.

4. Загальні рівні результатів навчання

Рівень	Бали	Узагальнена характеристика
--------	------	----------------------------

Початковий	1–3	Учень розпізнає окремі математичні об'єкти, відтворює елементарні відомості, виконує найпростіші обчислення та завдання переважно за допомогою вчителя.
Середній	4–6	Учень розуміє основні математичні поняття, відтворює правила й алгоритми, виконує типові завдання, розв'язує нескладні задачі за зразком або з частковою допомогою.
Достатній	7–9	Учень переважно самостійно застосовує математичні знання, розв'язує типові та складніші задачі, пояснює хід розв'язання, аналізує результати, припускаючись окремих неточностей.
Високий	10–12	Учень демонструє глибоке розуміння математичного матеріалу, самостійно розв'язує складні й нестандартні задачі відповідного рівня, обґрунтовує рішення, аналізує альтернативні способи та робить логічні висновки.

Наведені характеристики є предметно адаптованим узагальненням рівнів оцінювання. Повні офіційні загальні критерії оцінювання за кожним балом визначені наказом МОН № 722.

5. Критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності

5.1. Усні відповіді

Під час оцінювання враховуються:

- правильність і повнота відповіді;
- розуміння математичних понять;
- знання правил, формул, властивостей і теорем;
- використання математичної термінології;
- логічність і послідовність пояснення;
- здатність обґрунтовувати математичні твердження;
- наведення прикладів;
- уміння застосовувати знання;
- самостійність і аргументованість відповіді.

5.2. Письмові роботи та розв'язування математичних задач

Оцінюються:

- правильність розуміння умови;
- обґрунтованість вибору способу розв'язання;
- правильність математичних дій;
- логічність і послідовність міркувань;
- правильність обчислень і перетворень;
- використання математичних позначень;
- повнота розв'язання;
- правильність оформлення;
- обґрунтованість відповіді;
- перевірка отриманого результату.

Під час оцінювання враховується не лише правильність кінцевої відповіді, а й хід математичних міркувань.

Якщо учень правильно обрав спосіб розв'язання, виконав основні математичні дії, але припустився окремої обчислювальної помилки, оцінювання здійснюється з урахуванням фактично продемонстрованих результатів навчання.

5.3. Самостійні та контрольні роботи

Під час оцінювання враховуються:

- правильність виконання завдань;
- повнота розв'язання;
- рівень складності завдань;
- застосування математичних правил;
- обґрунтованість математичних дій;
- правильність обчислень;
- логічність викладу;
- сформованість уміння застосовувати знання.

Контрольна робота може містити завдання різних типів: із вибором відповіді, короткою відповіддю, установленням відповідності, повним розв'язанням та обґрунтуванням.

Кількість завдань, їхня складність, максимальна кількість балів і розподіл балів визначаються відповідно до навчальної мети й очікуваних результатів.

Критерії оцінювання доводяться до відома учнів до виконання роботи.

5.4. Тестові роботи

Оцінювання здійснюється з урахуванням:

- правильності відповідей;
- складності завдань;
- рівня застосування математичних знань;
- здатності встановлювати математичні зв'язки;
- логічності математичних міркувань;
- правильності розв'язання практичних задач.

Для тестової роботи вчитель визначає максимальну кількість балів та порядок переведення отриманих результатів у 12-бальну шкалу.

5.5. Практичні та дослідницькі роботи

Оцінюються:

- розуміння поставленої проблеми;
- правильність вибору математичних методів;
- здатність будувати математичну модель;
- використання необхідних формул і алгоритмів;
- правильність вимірювань та обчислень;
- аналіз отриманих даних;
- обґрунтованість висновків;
- самостійність виконання.

Практичні завдання можуть передбачати вимірювання, побудову графіків, аналіз статистичних даних, математичне моделювання та розв'язання життєвих проблем.

5.6. Геометричні побудови та доведення

Оцінюються:

- правильність побудови геометричних фігур;
- точність використання креслярських інструментів;
- правильність позначень;
- розуміння властивостей геометричних об'єктів;
- логічність і послідовність доведення;
- обґрунтованість використання означень, аксіом і теорем;
- правильність математичних висновків;
- повнота розв'язання.

У задачах на доведення особлива увага приділяється логічності міркувань, правильності математичних тверджень та їх обґрунтуванню.

5.7. Робота з графіками, таблицями та діаграмами

Оцінюються:

- правильність читання графічної інформації;
- уміння будувати графіки;
- правильність визначення координат;
- аналіз функціональних залежностей;
- інтерпретація числових даних;
- уміння порівнювати показники;
- здатність встановлювати закономірності;
- формулювання висновків.

5.8. Проектні та творчі роботи

Оцінюються:

- відповідність роботи визначеній темі;
- математична правильність;
- застосування математичних методів;
- обґрунтованість обраного способу дослідження;
- повнота виконання завдання;
- самостійність;
- якість представлення результатів;
- логічність та аргументованість висновків;
- дотримання принципів академічної доброчесності.

Формами роботи можуть бути математичні дослідження, презентації, математичні моделі, аналіз статистичних даних, проекти з фінансової грамотності, геометричні конструкції та інші навчальні продукти.

6. Особливості оцінювання математики в 5–6 класах

У 5–6 класах оцінювання спрямоване на визначення рівня сформованості базових математичних знань і вмінь.

Основними об'єктами оцінювання є:

- розуміння натуральних, цілих, дробових і раціональних чисел у межах навчальної програми;
- виконання арифметичних дій;
- застосування правил і властивостей арифметичних операцій;
- розв'язування рівнянь;
- розв'язування текстових задач;
- робота з величинами та одиницями вимірювання;
- розпізнавання й дослідження геометричних фігур;
- обчислення периметрів, площ та об'ємів;
- робота з таблицями, графіками та діаграмами;
- застосування математики в практичних ситуаціях.

Оцінювання здійснюється з урахуванням складності навчальних завдань, самостійності виконання та досягнутих результатів навчання.

7. Особливості оцінювання алгебри в 7–9 класах

Під час оцінювання результатів навчання з алгебри враховуються:

- розуміння алгебраїчних понять і закономірностей;

- виконання тотожних перетворень виразів;
- розв'язування рівнянь, нерівностей та їх систем;
- використання властивостей степенів;
- дослідження функцій;
- побудова й аналіз графіків;
- застосування формул;
- розв'язування текстових задач алгебраїчними методами;
- побудова математичних моделей;
- аналіз та інтерпретація отриманих результатів.

Особлива увага приділяється правильності математичних перетворень, логічності розв'язання, умінню обґрунтовувати вибір математичних методів і перевіряти результати.

8. Особливості оцінювання геометрії в 7–9 класах

Під час оцінювання результатів навчання з геометрії враховуються:

- знання основних геометричних понять, означень і теорем;
- розуміння властивостей геометричних фігур;
- правильність геометричних побудов;
- уміння аналізувати геометричні конфігурації;
- застосування теорем для розв'язування задач;
- логічність і послідовність доведень;
- виконання геометричних обчислень;
- використання математичних формул;
- уміння створювати геометричні моделі;
- практичне застосування геометричних знань.

Особлива увага приділяється здатності учня обґрунтовувати кожний етап розв'язання, використовувати властивості геометричних фігур та робити правильні висновки.

9. Види оцінювання

Формувальне оцінювання

Формувальне оцінювання здійснюється для відстеження навчального поступу учнів, виявлення труднощів та надання конструктивного зворотного зв'язку.

Формами формувального оцінювання можуть бути усні коментарі, самооцінювання, взаємооцінювання, спостереження, рефлексія, аналіз помилок та інші інструменти.

Результати формувального оцінювання не враховуються під час підсумкового оцінювання.

Поточне оцінювання

Поточне оцінювання здійснюється протягом навчального процесу та відображає проміжний рівень досягнення очікуваних результатів навчання.

Учитель самостійно визначає кількість, періодичність і форми поточного оцінювання відповідно до навчальних цілей.

Поточні оцінки виставляються за виконані навчальні завдання та фіксуються в класному журналі.

Тематичне оцінювання

Тематичне оцінювання здійснюється за потреби на основі поточних оцінок, результатів підсумкової тематичної роботи або їх поєднання.

Проведення окремої підсумкової роботи після кожної теми, розділу чи модуля не є обов'язковим.

Семестрове оцінювання

Семестрове оцінювання здійснюється на основі тематичних оцінок, а за їх відсутності — поточних оцінок.

За рішенням учителя може проводитися підсумкова семестрова робота, що охоплює результати навчання, передбачені програмою на відповідний період.

За результатами семестру виставляється **одна оцінка з відповідного навчального предмета**.

Окреме семестрове оцінювання кожної групи результатів не є обов'язковим.

Річне оцінювання

Річне оцінювання здійснюється відповідно до чинних нормативних вимог на основі результатів навчання учня протягом навчального року.

Річна оцінка відображає рівень досягнення очікуваних результатів навчання за відповідним навчальним предметом.

10. Принципи об'єктивності та академічної доброчесності

Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах:

- об'єктивності;
- справедливості;
- прозорості;
- неупередженості;
- систематичності;
- індивідуального підходу;
- академічної доброчесності.

Учні мають право:

- бути завчасно ознайомленими з критеріями оцінювання;
- отримувати пояснення щодо виставлених оцінок;
- знати власні навчальні досягнення та напрями вдосконалення;
- отримувати конструктивний зворотний зв'язок;
- оскаржувати результати оцінювання в установленому порядку.

Під час оцінювання враховуються фактичні результати навчання, а не поведінка учня чи особисте ставлення до нього.

Оцінювання не повинно використовуватися як засіб покарання.

11. Нормативні документи

1. **Державний стандарт базової середньої освіти**, постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п>
2. **Наказ МОН від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»:** <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0922-26>
3. **Наказ МОН від 14.08.2026 № 1427 «Про затвердження Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти»:** <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia-uchniv-5-9-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity?v=6a8420819f7e7>

4. Роз'яснення МОН «МОН спростило процедури оцінювання в базовій школі»
від 18.08.2026:
<https://mon.gov.ua/news/mon-sprostylo-protsedury-otsiniuvannia-v-bazovii-shkoli>
5. Освітня платформа Українського інституту розвитку освіти «Вектор»
— оцінювання результатів навчання математичної освітньої галузі:
<https://vector.uied.gov.ua/uk/mpk/6975/detail/>